

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1

หน่วยที่ 1 เรื่อง อวัยวะภายในร่างกายที่สำคัญ

จำนวน 5 ชั่วโมง

แผนที่ 2 เรื่อง อวัยวะภายในร่างกายที่สำคัญ : ปอด ตับ ไต

จำนวน 1 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ.พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์

ตัวชี้วัด

มฐ.พ 1.1 ป.2/1 อธิบายลักษณะและหน้าที่ของอวัยวะภายใน

มฐ.พ 1.1 ป.2/2 อธิบายวิธีดูแลรักษาอวัยวะภายใน

จุดประสงค์การเรียนรู้ตัวชี้วัด

1. อธิบายลักษณะหน้าที่ และวิธีดูแลรักษาอวัยวะภายใน: ปอด ตับ ไต(K)
2. เขียนแผนภาพลักษณะหน้าที่และวิธีดูแลรักษาอวัยวะภายใน: ปอด ตับ ไต (P)
3. เห็นความสำคัญของอวัยวะภายใน : ปอด ตับ ไต (A)

สาระสำคัญ

ปอด ตับ และไตเป็นอวัยวะภายในร่างกายที่สำคัญมีลักษณะ หน้าที่ และวิธีดูแลรักษาที่แตกต่างกัน

สาระการเรียนรู้

ความรู้

อวัยวะภายในร่างกาย

1. ปอด
2. ตับ
3. ไต

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

การจำแนก การให้เหตุผล การสรุปความรู้ การจัดระบบความคิดเป็นแผนภาพ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

ความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding)

นักเรียนสามารถสรุปได้ว่า ปอด ตับ และไต เป็นอวัยวะภายในร่างกายที่สำคัญ ที่มีลักษณะหน้าที่ และวิธีดูแลรักษาที่แตกต่างกัน จึงควรดูแลรักษาอย่างถูกต้อง เพื่อให้ทำงานอย่างเป็นปกติ

ชิ้นงานหรือภาระงาน (หลักฐานร่องรอยแสดงความรู้)

- แผนภาพหน้าที่และวิธีดูแลรักษา ปอด ตับ และไต

คำถามท้าทาย

- ถ้าคนเราเกิดมาไม่มีปอดจะเป็นอย่างไร

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ให้นักเรียนดูภาพอวัยวะภายใน จากนั้น ส่องตัวแทน ออกมาชี้พร้อมบอกชื่ออวัยวะภายในต่างๆ ตัวอย่างเช่น สมอง หัวใจ ปอด ตับ ไต กระเพาะอาหาร ลำไส้

ครูและเพื่อนคนอื่นๆ ร่วมกันพิจารณาว่าชี้และบอกชื่อได้ถูกต้องหรือไม่ จากนั้นครูชี้ที่อวัยวะ ปอด ตับ และ ไต ทีละอวัยวะ นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอวัยวะ ปอด ตับ และ ไต โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

ครูชี้ที่ปอด

- ในภาพคืออวัยวะอะไร (ปอด)
- มีลักษณะอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ คล้ายฟองน้ำ มีขนาดใหญ่)
- อวัยวะดังกล่าวอยู่ส่วนใดของร่างกาย (ตัวอย่างคำตอบ อยู่ในโพรงอก มี 2 ข้าง คือข้างซ้ายและขวา)

ครูอธิบายเกี่ยวกับ หน้าที่และวิธีดูแลรักษา ปอดจากสื่อดิจิทัลเสริมการเรียนรู้การสอน 8 กลุ่มสาระของทรูปลูกปัญญา ดังนี้

หน้าที่สำคัญของปอด

ทำงาน เกี่ยวข้องกับการหายใจ โดยแลกเปลี่ยนแก๊สออกซิเจน กับแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์
พอกเลือดเสียให้เป็นเลือดดี

การดูแลรักษา

- 1) อยู่ในที่มีอากาศบริสุทธิ์
- 2) หลีกเลียขบริเวณที่มีฝุ่นละออง คว้นพิษ
- 3) ออกกำลังกายเป็นประจำ

ครูชี้ที่ตับ

- ในภาพคืออวัยวะอะไร (ตับ)
- มีลักษณะอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ เป็นกลีบ มีสีน้ำตาลออกแดงคล้ำ)
- อวัยวะดังกล่าวอยู่ส่วนใดของร่างกาย (ตัวอย่างคำตอบ บริเวณช่องท้องส่วนบนสุดก่อน

ไปทางขวา)

ครูอธิบายเกี่ยวกับ หน้าที่และวิธีดูแลรักษาตับ ดังนี้

หน้าที่สำคัญของตับ

- 1) สร้างน้ำดี เพื่อช่วยในการย่อยอาหาร
- 2) สร้างความร้อนให้แก่ร่างกาย
- 3) เก็บสำรองอาหารและสะสมวิตามิน

การดูแลรักษาจากสื่อดิจิทัลเสริมการเรียนรู้การสอน 8 กลุ่มสาระของทรูปลูกปัญญา

- 1) รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ไม่มีสารเคมีเจือปน
- 2) ไม่ดื่มสุราหรือของมีนเมา
- 3) ออกกำลังกายและพักผ่อนให้เพียงพอ

ครูชี้ที่ไต

- ในภาพคืออวัยวะอะไร (ไต)
- มีลักษณะอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ คล้ายเมล็ดถั่วแดง มี 2 ข้าง)
- อวัยวะดังกล่าวอยู่ส่วนใดของร่างกาย (ตัวอย่างคำตอบ อยู่ภายในช่องท้องด้านหลัง

อยู่ด้านซ้ายและขวาของกระดูกสันหลังข้างละ 1 อัน)

ครูอธิบายเกี่ยวกับ หน้าที่และวิธีดูแลรักษาไต ดังนี้

หน้าที่สำคัญของไต

- 1) กรองของเสียออกจากเลือด และขับออกมาพร้อมกับน้ำในรูปของปัสสาวะ
- 2) ดูดซึมสารอาหารที่เป็นประโยชน์

การดูแลรักษา

- 1) ดื่มน้ำสะอาดวันละ 8 – 10 แก้ว
- 2) หลีกเลียขอาหารรสเค็มจัด

3) ไม่กลั่นปัสสาวะเป็นเวลานาน

2. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามต่อไปนี้

1. ถ้าต้องการให้ปอดทำงานได้เต็มที่นักเรียนควรอยู่ในสถานที่ใดและไม่ควรอยู่ในสถานที่ใด (ตัวอย่างคำตอบ สถานที่ที่ควรอยู่ เช่น หุ่น ขยายทะเล สวนสาธารณะ ป่า สถานที่ที่ไม่ควรอยู่ เช่น ถนนที่มีรถหนาแน่น โรงงานอุตสาหกรรม บริเวณที่มีการก่อสร้าง)

2. การออกกำลังกายเป็นประจำ ส่งผลดีกับอวัยวะใดบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ ปอด ตับ และไต)

3. ให้นักเรียนเล่นเกม ฉันคือใคร โดยมีวิธีการเล่น ดังนี้

นักเรียนแบ่งกลุ่ม ออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน แต่ละกลุ่มตั้งชื่อกลุ่มของตนเอง
ครูบันทึกชื่อกลุ่มลงบนกระดาน เรียงตามลำดับที่

ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด ดังนี้

ปอด

ตับ

ไต

ครูอ่านข้อความต่อไปนี้ ทีละประโยค

- 1) ฉันคล้ายฟองน้ำ ขนาดใหญ่ และยืดหยุ่น
- 2) ฉันเป็นอวัยวะที่ใหญ่ที่สุดของร่างกาย
- 3) ฉันมีลักษณะเป็นกลีบ มีสีน้ำตาลออกแดงคล้ำ
- 4) ฉันไม่ชอบฝุ่นละอองและควันพิษ เพราะสิ่งเหล่านี้ทำร้ายฉัน
- 5) ฉันชอบอาหารที่มีประโยชน์ ไม่มีสารเคมีเจือปน
- 6) ฉันอยู่บริเวณช่องท้องส่วนบนสุดก่อนไปทางขวา
- 7) ฉันอยู่ในโพรงอก มี 2 ข้าง คือข้างซ้ายและข้างขวา
- 8) ฉันอยู่ภายในช่องท้องด้านหลัง
- 9) การออกกำลังกายเป็นประจำจะช่วยให้ฉันแข็งแรง
- 10) ฉันมีลักษณะคล้ายเมล็ดถั่วแดง มี 2 ข้าง
- 11) ฉันทำงานเกี่ยวข้องกับการหายใจ
- 12) ฉันมีหน้าที่กรองของเสียออกจากเลือด และขับออกมาพร้อมกับน้ำในรูปของ

ปัสสาวะ

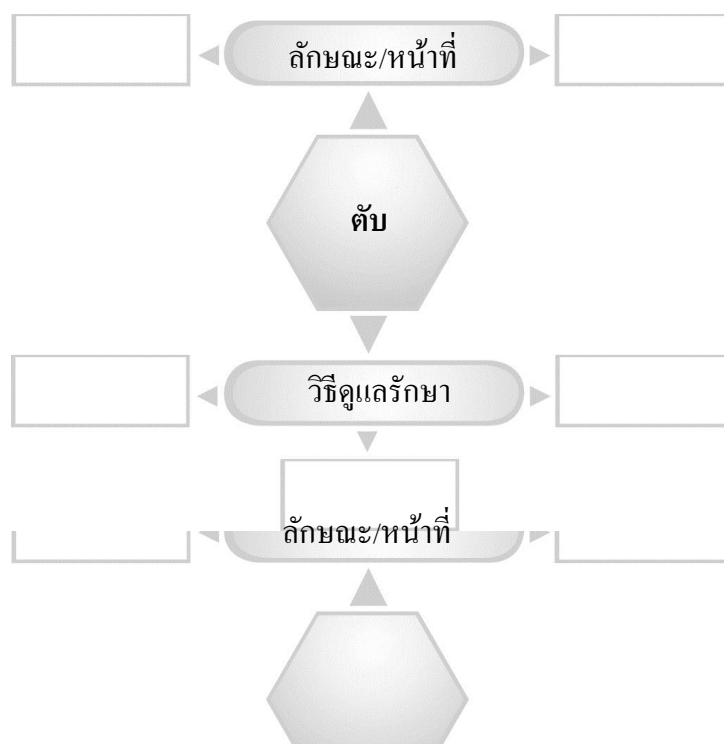
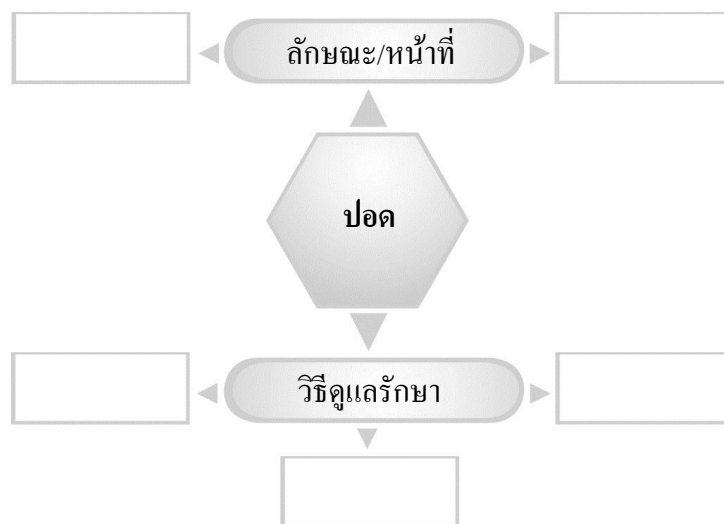
- 13) ฉันจะแข็งแรงถ้าได้อยู่ในที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์
- 14) ฉันชอบแก๊สออกซิเจน
- 15) ฉันไม่ชอบอาหารรสเค็ม
- 16) ฉันมีหน้าที่สำคัญในการสร้างน้ำดีเพื่อใช้ในการย่อยอาหาร

- 17) ฉันมีหน้าที่สร้างความร้อนให้ร่างกาย
- 18) ฉันเก็บสำรองอาหารและสะสมวิตามิน
- 19) ฉันจะอ่อนแอทุกครั้งเมื่อพบกับสุราและของมีเมา

เมื่อครูอ่านข้อความจบทีละประโยค ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันพิจารณาว่าประโยคนั้นกล่าวถึงอวัยวะ ปอด ตับ หรือไต ถ้าคิดว่าเป็นอวัยวะปอด ให้ยกบัตรคำ ปอด ขึ้น ถ้าคิดว่าเป็นอวัยวะตับ ให้ยกบัตรคำ ตับ ขึ้น ถ้าคิดว่าเป็นอวัยวะไต ให้ยกบัตรคำ ไต ขึ้น

ครูบันทึกคะแนนให้กลุ่มที่ตอบถูกต้องบนกระดาน เมื่อทายหมดทุกประโยค กลุ่มใดได้คะแนนมากที่สุด เป็นกลุ่มที่ชนะ

5. ครูเขียนแผนภาพบนกระดาน ดังตัวอย่าง

ไต

วิธีดูแลรักษา

ครูเขียนข้อความลงบนกระดาน ดังนี้

- ฟอกเลือดเสียให้เป็นเลือดดี
- รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ไม่มีสารเคมีเจือปน
- เกี่ยวข้องกับการหายใจ
- ไม่กลั้นปัสสาวะเป็นเวลานาน
- เก็บสำรองอาหารและสะสมวิตามิน
- ไม่ดื่มสุราหรือของมีแอลกอฮอล์
- อยู่ในที่มีอากาศบริสุทธิ์
- ออกกำลังกาย พักผ่อนให้เพียงพอ
- กรองของเสียออกจากเลือด
- สร้างความร้อนให้แก่ร่างกาย
- หลีกเลี่ยงบริเวณที่มีฝุ่นละออง
- ดูดซึมสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย
- สร้างน้ำดี เพื่อช่วยย่อยอาหาร
- ดื่มน้ำสะอาดวันละ 8 – 10 แก้ว
- ออกกำลังกายเป็นประจำ
- หลีกเลี่ยงอาหารรสเค็มจัด

ครูและนักเรียนอ่านข้อความบนกระดาน 1 รอบ

ให้นักเรียนพิจารณาข้อความบนกระดานว่าเกี่ยวข้องกับอวัยวะ ปอด ตับหรือไต จากนั้นนำข้อความบนกระดานไปสรุปเป็นแผนภาพความคิด บนกระดานที่ครูเขียนไว้

6. ครูถามนักเรียนทีละคนเกี่ยวกับวิธีดูแลรักษาปอด ตับ และไต ของตนเองในแต่ละวัน
ดังนี้

- ในแต่ละวันนักเรียนได้ดูแลรักษา ปอด (ตับ, ไต) อย่างไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ ดูแลรักษาปอดโดยการอยู่ในที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์ ดูแลรักษตับ โดยการออกกำลังกายและพักผ่อนให้เพียงพอ ดูแลรักษาไต โดยการไม่กลั้นปัสสาวะนานๆ)

7. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ หน้าทีและวิธีดูแลรักษาปอด ตับ และไต โดยครูใช้คำถามดังนี้

- ปอด ตับ และไต มีหน้าที่ต่างกันอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ปอด ทำหน้าที่เกี่ยวกับ การหายใจ ฟอกเลือดเสียให้เป็นเลือดดี ตับ ทำหน้าที่สร้างน้ำดีเพื่อใช้ในการย่อยอาหาร สร้างความร้อนให้แก่ร่างกาย และเก็บสำรองอาหารและสะสมวิตามิน ไต มีหน้าที่ในการกรองของเสียออกจากเลือด ดูดซึมสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย)

- ถ้าเราดูแลรักษาปอด ตับ และ ไต อย่างถูกวิธีแล้วจะเป็นอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ปอด ตับ และไต ทำงานได้เป็นปกติ)

8. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้ ปอด ตับ และไต เป็นอวัยวะภายในร่างกายที่สำคัญ ที่มีลักษณะหน้าที่และวิธีดูแลรักษาที่แตกต่างกัน จึงควรดูแลรักษาอย่างถูกวิธี เพื่อให้ทำงานเป็นปกติ

9. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- ถ้าคนเราเกิดมาไม่มีปอดจะเป็นอย่างไร

การจัดบรรยากาศเชิงบวก

ในขั้นตอนที่ครูถามนักเรียนทีละคนเกี่ยวกับการดูแลรักษาอวัยวะภายใน (ปอด ตับ ไต) ในชีวิตประจำวัน ครูกล่าวชื่นชมคำตอบของนักเรียนทุกคน

สื่อการเรียนรู้

- ภาพอวัยวะภายใน
- เกมจับคู่ชื่อใคร
- บัตรคำ
- สื่อดิจิทัลเสริมการเรียนรู้การสอน 8 กลุ่มสาระวิชา

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. วิธีการวัดและประเมินผล

- 1.1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
- 1.2 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2. เครื่องมือ

- 2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
- 2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3. เกณฑ์การประเมิน

3.1 การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม ผ่านตั้งแต่ 2 รายการถือว่า ผ่าน
ผ่าน 1 รายการถือว่า ไม่ผ่าน

3.2 การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คะแนน 9-10	ระดับ ดีมาก
คะแนน 7-8	ระดับ ดี
คะแนน 5-6	ระดับ พอใช้
คะแนน 0-4	ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเท่าๆกันร่วมกันแสดงบทบาทสมมุติเกี่ยวกับการดูแลรักษาอวัยวะภายในและ
ออกมาแสดงหน้าชั้นเรียนที่ละกลุ่ม โดยใช้ **สื่อดิจิทัลเสริมการเรียนรู้การสอน 8 กลุ่มสาระวิชา**
ของทรูปลูกปัญญาและมีครูคอยให้คำแนะนำเพิ่มเติม

_____ / _____ / _____

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

ปัญหา / อุปสรรค

แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ _____ (ผู้บันทึก)

(นายอนันต์ศักดิ์ นางข้าวชัย)

_____/_____/_____